

SZENT LÁSZLÓ-ÉNEKEK

CD-lemez

A lemez az alábbi kötet részeként jelent meg 2012-ben és 2017-ben:

Énekek Szent László király tiszteletére – Cationes de Sancto Ladislao rege.

Szerk. Kovács Andrea–Medgyesy S. Norbert.

Magyar Napló, Budapest, 2012, 2017.

© Kovács Andrea, Medgyesy S. Norbert, 2012, 2017

© Magyar Napló, Budapest, 2012, 2017

Művészeti vezető és zenei rendező: VAKLER ANNA

A gregorián tételeket vezényli: MERCZEL GYÖRGY

Hangmérnök: NÉMETH ISTVÁN

Szerkesztette: MEDGYESY S. NORBERT

Szent László király (uralkodott 1077–1095 között; ünnepe: június 27.) a lovagi férfieszmény mindenkori példaképe, keresztény államiségünk megerősítője, mindmáig a magyarság egyik legszeretettebb uralkodója.

A nyolcvannégy éneket és két litániát tartalmazó, gyakorlati alkalmazásra szánt énekeskönyvünk László szentté avatásától, 1192-től a 20. század közepéig tartó időszakból teszi közkinccsé a Lovagkirály tiszteletére írt liturgikus énekeket, históriás költeményeket és népénekeket. Lemezünkhöz ezek közül az alkotások közül választottuk ki a történeti, zenei és irodalmi szempontból legjellegzetesebb és legértékesebb tételeket. Ezekkel az énekekkel megelevenednek Szent László király életének eseményei, a Lovagkirály kortársai és máig tartó csodatettei. Emellett szép könyörgéseket is hallhatunk messzi századok nyelvezetével és lelkületével. A lemez hallgatója találkozhat a liturgikus énekek zengése közben a scholák világával, a históriás énekek végiggondolása során az énekmondó regösök, igricek és iskolamesterek Lovagkirály-képével, továbbá a búcsús előénekesek hiteles fohászaival.

Kívánjuk, hogy kiadványunk nyomán újra életre keljenek Szent László királyt a nemzet emlékezetében megtartó gyöngyszemek.

A lemezen elhangzó tételek:

1. Szent László, Isten szolgája, magyarok fényes lámpása...

Könyörgő ének Magyarországért és Szent László visszatéréséért. Szöveg: *Szakolczai István-énekeskönyv*, Szeged, 1762; dallam: *Cantus Catholici*, Lőcse, 1651. Olvasható: 44. ének. 2:09

2. Dicsőséges Szent László, Istennek szolgája...

Könyörgés és hálaadás Szent László életéért. Szöveg: *Gasztonyi-énekeskönyv*, Győr, 1743; *Katolikus énekeskönyv* (18. század 2. fele); dallam: 17. századi, a KAJONI János szerkesztette *Cantionale Catholicum* (Csíksomlyó, 1676, 1719) alapján erdélyi népi gyűjtésből. Olvasható: 45. ének. 4:21

3. *Fons æterne pietatis...*

Szent László király ünnepe (elevatio Sancti Ladislai regis, június 27.) 1. vesperásának zsoltár-antifónája az *Isztambuli Antifonále* (1360) lapjairól. Latinul a 23a, magyarul a 23b ének (*Kegyességnek kútforrása...*) e kötetben. 0:52

4. *Ladislaus honoratur, cuius caput coronatur...*

Szent László virrasztó zsolozsmájának (matutinumának) 8. antifónája az *Isztambuli Antifonále* (1360) lapjairól. Magyar fordítása (*László királyt népünk áldja...*) a 114. oldalon található. 0:48

5. *Surge, gaude Pannonia...*

Szent László virrasztó zsolozsmájának (matutinumának) 9. responsoriuma az *Isztambuli Antifonále* (1360) lapjairól. Magyar fordítása (*Kelj fel, boldog Pannónia...*) a 116. oldalon olvasható. 4:04

6. *Pannóniának, Magyarországnak ragyogó csillaga...*

Históriás ének a Mária-tisztelő Lovagkirályról. Szöveg: *Szakcsi kántorkönyv* (Tolna m., 1788–1789); dallam: *Cantus Catholici*, Lőcse, 1651. Olvasható: 37. ének. 2:18

7. *Isten, első királyunkkal, aki frigyét kötöttél...*

Históriás ének Szent István ország-felajánlásáról és Szent László életének bibliai párhuzamairól. Szöveg: BOZÓKI Mihály: *Katolikus Kar-béli Kötés Énekes Könyv*, Vác, 1797 és népi változatai; dallam: 18. századi, dunántúli népi gyűjtés szerint hallható. Olvasható: 39. ének. 5:48

8. *Üdvözlégy, kegyes Szent László király...*

A *Szent László-ének* az 1470-es évekből, a *Peer-kódex* (1526 előtt) szövege szerint. E költemény az első, eredeti magyar vers, a magyar nyelvű világi líra legkorábbi alkotása. Dallama: HUSZÁR Gál: *Isteni Dicséretetek*, 1560. Olvasható: 29. ének. 2:46

9. *Regis regum civis, ave... – Áve, égi király híve...*

A Szent László-himnusz, Váradon keletkezett 1192 körül. A 16. századi *Pálos Vesperále* szerint hallható. Kiadása: 11., magyarul a 22. és 25. ének. 5:05

10. *Alleluia – Salve, rex benigne, Ladislæe...*

Tropizált Alleluja Szent László király miséjéből a 16. század közepéről fennmaradt *Patai (Gyöngyöspatai) Graduále* lapjairól. Olvasható: 4e ének. 2:19

11. *Új dicséret szava zengjen...*

Szent László szekvenciája (*Novæ laudis extollamus*, 5. ének) Csanád Béla fordításában. Szövege László szentté avatása idején, 1192-ben keletkezett Váradon, dallama a 12. századi, párizsi viktorinus szekvenciák melódiája szerint való. Olvasható: 16. ének. 7:03

12. *Jertek, örvendjünk kegyes Istenünkben...*

Históriás költemény Szent László életéről és Hermájáról egy 18. század végi, győri aprónyomtatványról; dallama TINÓDI Lantos Sebestyén alkotása (*Cronica*, Kolozsvár, 1554). Olvasható: 36. ének. 2:42

13. Alleluia – Salve, sancte Ladislave...

Alleluja-tétel Szent László depositiója (temetése, mennyei születésnapja) ünnepére, július 29-re. Az ének forrása: *Zágrábi Graduále* (14. század). Olvasható: 4f ének. 2:40

14. Responsorium – Salve, rex benigne Ladislave...

Körmenetre szánt válaszos ének a *Pálos Antifonále* (15–16. század fordulója, MR 8) lapjáról. Latinul a 10., magyarul a 21. énekként olvasható könyvünkben. 1:48

15. Serény szolgát Úr kedveli...

Litánia formájú népének több 18. századi, észak-dunántúli népi kéziratok énekeskönyvből és aprónyomtatványról, legkorábbi előfordulása: *Paksi Márton György-énekeskönyv*, Kunsziget, 1760–1761. A 17. század elejéről származó dallamát a *Cantus Catholici* (Kassa, 1674) alapján perenyei (Vas m.) gyűjtés szerint énekeljük. Olvasható: 42. ének. 3:10

16. Szent László király, Istennek szolgálja...

A legrégebbi népének a Lovagkirály tiszteletére a *Cantus Catholici* (Kassa, 1674) és a *Magyar Cantionale* (18. század eleje) szövegével; késő középkori, magyarországi himnusz dallamon a *Budai Psalterium* (15. század) szerint. Olvasható: 31. ének. 3:29

17. Gyönyörködhetünk nyilván, magyar népek...

Históriás ének a Szent Korona égi eredetéről, az angyal-csodaszarvas megjelenéséről, I. Géza királyról, Vác és Várad alapításáról, Szent László cselekedeteiről. Szövegének forrása a *Dőri kézirat énekeskönyv* (Sopron m., 1763–1774); 16. századi dallama (*Az igaz hitben végig megmaradjunk*) bukovinai (Hadikfalva) székely népi gyűjtés szerint hallható. Olvasható: 34a–b ének. 8:36

18. Áldott legyen Isten az ő kedves sok szentiben...

Históriás ének Szent László életéről és csodáiról a NÁRAY György szerkesztette *Lyra Coelestis* (Nagyszombat, 1695) énekeskönyv alapján a kézirat *Szoszna Demeter György-énekeskönyv* (Pannonhalma, 1714–1715) szövegváltozata szerint. 17. századi dallama (*Dicsőült helyeken, mennyei paradicsomban...*) zetelakai (Udvarhely vm.) székely népi gyűjtés szerint hallható. Olvasható: 35. ének. 7:03

Összesen: 70:38

* * *

Művészeti vezető és zenei rendező: VAKLER ANNA
A gregorián tételeket vezényli: MERCZEL GYÖRGY
Hangmérnök: NÉMETH ISTVÁN
Szerkesztette: MEDGYESY S. NORBERT

Szólóének:

MACZKÓ MÁRIA (2.)
 MEDGYESY S. NORBERT (15.)
 NEMCSICS KINGA (18.)
 SOÓS RÉKA (7.)
 SZLAMA LÁSZLÓ (8.)
 ZSIKÓ ZOLTÁN (12., 17.)

Koboz: SZLAMA LÁSZLÓ (8., 18.)
 Orgona: NÉMETH ZSUZSA és KOVÁCS LÁSZLÓ (1., 6., 16.)
 Tekerő: NÉMETH ANDRÁS (7., 12.)

A középkori, magyarországi forrásokból származó gregorián tételeket (3–5., 10–11., 13–14.) Kovács Andrea kutatásaiból, Merczel György vezényletével éneklik a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzene Tanszék (Budapest) növendékei:

DANKÓ BORBÁLA, DOMJÁN ESZTER, FARAGÓ ÁKOS, FARKAS DOMONKOS, HORVÁTH DOROTTYA, KOCSIS CSABA, KOVÁCS LÁSZLÓ, LAK FERENC, NAGY BERTALAN, NÉMETH ZSUZSANNA, ORBÁN OTTILIA, PÉCZY ADRIENN, RUDOLF KRISZTINA, SUBA DOROTTYA, TÓTH MÁRTON, WERNER ÁGNES.

A felvételt a budai Krisztus Király-kápolnában 2012. április 11-én NÉMETH ISTVÁN készítette.

A közösségben megszólaltatott Szent László-énekeket (1–2., 9., 15–16.) Kővári Réka dallam- és Medgyesy S. Norbert szövegkutatásaiból, Vakler Anna vezényletével a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Népzene Tanszék (Budapest) népdalénekes tanárai és növendékei szólaltatják meg:

AGOD ALÍZ, ANNUS RÉKA, ÁBRAHÁM BRIGITTA, BARTOLF ZSUZSANNA, BERKI LILLA, ENYEDI ÁGNES, ÉGETŐ EMESE, HORVÁTH GÁBOR, JUHÁSZ KITTI, KONKOLY BORBÁLA, KOVÁCS KRISZTINA, KOVÁCS LÁSZLÓ, MACZKÓ MÁRIA, MOLNÁR BOGLÁRKA, NÁDASDY FANNI, NEMCSICS KINGA, PAPP ÁGNES, TAKÁCS ÉVA, TARI DOROTTYA, TÍMÁR SÁRA, TÖRÖK TILLA, TRÄGER LILI, UDVARDI ANETT (PPKE BTTK, PILISCSABA), VASS ZSUZSANNA, VIDA MÓNIKA (PPKE BTTK, PILISCSABA).

A 9. tételt éneklik: MEDGYESY S. NORBERT, KOVÁCS LÁSZLÓ

A 6. ének szólistái: HORVÁTH GÁBOR, MEDGYESY S. NORBERT, KOVÁCS LÁSZLÓ, ZSIKÓ ZOLTÁN

A felvételt Budapesten, az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézet Haydn Termében készítette Németh István, 2012. július 23-án, 30-án és augusztus 3-án.